

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA TRIKRAT TEDENSKO: OB TORKIH, ČETRTHIH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno Din 10.—, v inozemstvu mesečno Din 15.—. — Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5. poštni predal 22. telefon 2326. Čekovni račun št. 14335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Mali oglasi trgov. značaj. vsaka beseda Din 1.—, mali oglasi, ki služijo v socialne namene delavstvu in nameščencem, vsaka beseda Din 0.50

Štev. 101 • Maribor, sobota, dne 2. septembra 1939 • Leto XIV

Sovražnosti so se začele

Sestanek nemškega državnega zbora dne 1. septembra ob 10. uri — Državni zbor sprejel na znanje izjavo vlade

Dne 1. septembra ob 3. uri zjutraj je bil sklican nemški državni zbor za 10. uro dopoldne. Poslanci so prispeli z letali. Okrog 100 poslancev manjka, ker so vpoklicani.

V tovarne in delavnice!

Delavstvo pripravi se, da boš uveljavilo svoj glas v državi!

V Sloveniji imamo še precej industrije. Imamo pa jako mnogo malih obratov raznih strok. Veliki obrati se deloma selijo na jug in ostali razvoj v razmerju z ugodnimi pogoji gre bolj počasi naprej. Temu so vzrok razne neprilike: finančne, davčnopolitične in tudi gospodarskopolitične. Poleg vseh teh težkoč imamo še drage prevozne stroške, ki bi jih morala država v interesu gospodarstva znižati.

Ali to so gospodarske težkoče, ki jih sicer delavstvo indirektno tudi občuti, vendar pa to ne more biti vzrok, da ne bi s svojo organizacijo prodrli v vsako tovarno in v vsako delavnico.

Volitve obratnih zaupnikov so pokazale, da je ogromna večina delavstva za svobodne strokovne organizacije. To pomeni, da je velika večina delavstva razredno zavedna in da spada v naše razredne strokovne organizacije. Delavstvo se zaveda, da mora braniti svoje interese, ali branilo jih bo le tedaj, če bo sklenjeno v svoji organizaciji.

Mnogo je še delavcev, ki kljub temu, da so zavedni, niso člani svojih poklicnih strokovnih organizacij ali iz lahkomišljenosti ali pa ker nihče ne pride do njih, da bi jim razložil jedro in namen organizacije ter pomen solidarnosti v organizaciji. Teža dela še manjka. V vsako tovarno, v vsako delavnico mora vdreti delavski zaupnik in krepiti vrste organiziranega delavstva.

Pomen delavske zavednosti se nam bo pokazal v kratkem tudi v političnem življenju. Kakor smo čitali te dni, je narodna skupščina razpuščena, dosedanji volilni red razveljavljen. Volitve v narodno skupščino bodo še letos in sicer po novem volilnem redu, ki ga še ne poznamo, vendar pa pričakujemo v smislu merodajnih zagotovil, da dobimo splošno direktno in tajno volilno pravico s proporcijom. Tudi hrvaško gibanje je stalo na tem stališču in je skoraj nemogoče, da bi dobili volilni red, ki bi ne odgovarjal tem načelom. Novi volilni red bo vlada uveljavila v naredbo.

Tudi ta politični dogodek nas prav resno opominja, da se moramo pripraviti na volitve.

Dogodki nas ne smejo prehiteti; ne smejo nas najti nepripravljene za ta primer. Nekoliko nerodni bomo morda, ker smo nad deset let izključeni iz političnega življenja. Menimo pa, da je v tej dobi naša odločnost porasla, ne pa oslabela, kakor so razmere hotele. Z mladeniško ognjevitostjo, ki jo pozna le delavski razred, pojdemo na delo v tovarne in delavnice, v mesta in vasi, da uveljavimo, kadar bo čas, nič drugega kakor svojo državljansko pravico v interesu jugoslovanskega razrednega proletarijata.

K temu delu nas kliče naša politična dolžnost. Upamo tudi, da ne bo več starih volilnih metod, v kolikor pa bi bile, se jim moramo upreti in zahtevati poštene in svobodne volitve, svobodno izražanje misli.

Otvoritev seje državnega zbora

Sejo je otvoril feldmaršal Göring, ki so mu poslanci priredili velike ovacije.

Hitler govori

Nato je povzel besedo Hitler, ki je rekel:

»Več mesecev živimo v skrajno napetem stanju radi položaja, ki ga je ustvarila versajska mirovna pogodba.

Gdansk in koridor sta bila nemška in pripadata Nemčiji.

Na tem ozemlju so se godile nemški manjšini velike krivice.

Kakor vedno sem tudi to pot poskušal doseči revizijo mirnim putem, kot v primeru Avstrije, Sudetov in češkomoravskega protektorata.

Jasno je bilo, da se mora rešiti tudi vprašanje s Poljsko. Zato sem razgovarjal s poljskimi državniki. Nemške zahteve so bile skromne. Predlogi so

Herman Göring

bili odklonjeni in odrejena mobilizacija na Poljskem. Nobena država ne bi mogla gledati preganjanje manjšine preko meje, jaz pa sem čakal na to štiri mesece. Toda današnje Nemčije se ne sme zamenjati s prejšnjo. Še enkrat sem sprejel angleški posredovalni predlog, dasi nisem verjel, da bo Poljska na to pristala. Čakali smo dva dni. Ako bi čakali še naprej, bi ne bili vredni drugega kot da odstopimo. Posredovalni predlog ni uspel.

Zato sem se odločil zadevo s Poljsko urediti z orožjem.

Niti eno sekundo me pri tem ne bodo ovirali pomisleki na ostale velesile. Nemčija nima interesov na zahodu.

Druge evropske države so deloma razumele korak Nemčije.

Zlasti se zahvaljujem Italiji, razumeli pa boste, da nočem tuje pomoči

Nekatere države so obljubile, da bodo nevtralne. Dokler bodo držale to nevtralnost, jo bo izvajala tudi Nemčija.

Zakon o združitvi Gdanska z Nemčijo

Minister Frick je predlagal zakon o združitvi Gdanska z Nemčijo, ki stopi v veljavo 1. septembra. Ustava svobodnega mesta Gdansk se razveljavi. Vsa oblast preide na poglavarja mesta Foersterja. Dne 1. januarja 1940 se nemška zakonodaja uveljavi na področju Gdanska.

Dvanajst milijonov vojakov pod orožjem

Računajo, da je v Evropi trenutno 12 milijonov vojakov pod orožjem.

Francija je izvršila mobilizacijo

Francija je skoraj popolnoma izvedla mobilizacijo. V Tunisu se v množicah

O paktu s Sovjetsko Rusijo.

Srečen sem, da lahko povem, da vladajo sicer v Nemčiji in Sovjetski Rusiji različne doktrine. Toda Nemčija nima interesa, da bi izvažala svoje doktrine. Ako tudi Sovjetska Rusija ne bo tega poskušala, potem ti dve državi ne bosta nikdar več trčili druga ob drugo. Zato sem se odločil za sklenitev pakta s Sovjetsko Rusijo, ki zavedno izključuje sovražnosti med obema državama. V svetovni vojni sta se borili Nemčija in Rusija druga proti drugi, v bodoče se to ne sme več zgoditi. Moskva je včeraj ratificirala pakt o nenapadanju z nami.

Hitler določil nasledstvo

Od Vas ne zahtevam ničesar drugega kot to, kar bom sam napravil. Ako se mi kaj zgodi, je moj namestnik feldmaršal Göring. Ako bi se tudi njemu kaj pripetilo je njegov namestnik Hess,

Rudolf Hess

ako bi tudi njega ne bilo več, bo določil senat, kdo postane njegov namestnik, vsekakor pa najvrednejši in najhrabřejši. Nikoli nisem poznal besede: kapitulacija. Nikdar več se ne sme povrniti november 1. 1918.

Naši cilji so:

1. Gdansk, 2. koridor.

Zato sem odločen boriti se tako dolgo, dokler ta ali kakšna bodoča poljska vlada ne bo tega priznala.

Danes zjutraj je poljska vojska začela streljati na redno nemško armado. Od 5. ure 40 minut dalje streljamo nazaj.

Na vsako bombo bomo odgovorili z bombo.

Šest let sem izpopolnjeval armado in porabil za to 90 milijard mark.

Nihče naj mi ne pride z vestjo o nerazpoloženju med ljudstvom. Jaz odgovarjam nemškemu narodu, vi pa me ni.

Namesto vpoklicanih nemških poslancev, so pozvani politični prvaki stranke, ki so ostali doma.

Göring je imel nagovor na Hitlerja in mu zagotovil zvestobo nemškega državnega zbora, ki predstavlja voljo nemškega naroda.

prijavljajo prostovoljci. V Franciji pa so se prijavi tam bivajoči inozemci, ki so sposobni za javno službo. Mnogo pa se jih prijavlja za službo v bojni črti.

Tudi Švica mobilizirala

Švica je dne 1. t. m. izvršila splošno mobilizacijo.

Mobilizacija angleške mornarice izvršena

Anglija je dne 31. avgusta izvedla mobilizacijo svoje vojne mornarice.

Obenem so bili vpoklicani novi letniki rezervistov.

Poljaki: „Ne damo kar je naše!“

Uradna »Gazeta Polska« je zapisala dne 31. avgusta: »Mi nočemo tega, kar

Maršal Rydz-Śmigły

pripada drugim, ne damo pa tudi ne, kar je naše!«

Končne vojske priprave Italije

V Italiji z naglico zaključujejo dela na utrjevanju in gradnji zaklonišč. Vlada je izdala ukrepe proti spekulantom z živili.

Imenovani so poveljniki za suhozemno armado, ki bo razdeljena na dva armadna zbora.

Prekinitev prometa po Evropi

Zasebni železniški promet na Nizozemskem je za dva dni ustavljen, ker bodo v tem času prevažali samo vojske transporte.

Zasebni promet med Italijo in Nemčijo je ustavljen.

Anglija je prepovedala vsem svojim trgovskim ladjam plovbo po Sredozemskem morju.

Od 5. septembra bo v Italiji omejen civilni promet an polovico.

Rusko nemška nenapadna pogodba potrjena

Vrhovni sovjet, ruski parlament, je na svojem zasedanju, dne 31. avgusta soglasno pritrdil sklenjeni nenapadni pogodbi med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo.

Takoj po objavi tega poročila je Nemčija začela z nadaljevanjem svoje akcije proti Poljski, ki je bila par dni prekinjena.

Nemško orožje za Bolgarijo

Zadnje dni je prispelo v Bolgarijo več tisoč ton orožja iz Nemčije. Povečini ore za puške, ki se prevažajo kar v celih vlakih. E

Boji v Mandžuriji

15.000 sovietsko-mongolskih vojakov vdrlo v Mandžukuo.

Iz Mandžukuja poročajo, da je 15.000 sovietsko-mongolskih vojakov vdrlo iz Zunanje Mongolije čez reko Halko in prodrlo 14 km globoko v Mandžukuo. Ti boji pomenijo nadaljevanje bojev, ki so začeli na tem zemljo že pred meseci.

Angleški parlament sklican

Za danes, dne 1. septembra ob 6. uri je sklican angleški parlament

Francoski ministrski svet

se je danes sestel in sklenil, da gre Francija s Poljsko.

Svobodne delavske strokovne organizacije pri ministru za socialno politiko

Minister za izvajanje zakonitih pravic delavstva v duhu demokratizacije

Pri ministru za socialno politiko g. dr. Budisavljeviću se je zglašila deputacija Zedinjenih delavskih strokovnih zveze Jugoslavije in Glavne delavske zveze za Srbijo in mu pojasnila položaj, v katerem se nahaja delavsko gibanje vsled ukrepov prejšnjih vlad. Delegacija je izrekla željo, da bi se naj nemudoma razpisale volitve v vse delavske ustanove, tako v Delavske zbor-

nice, kot tudi v ustanove socialnega zavarovanja.

Minister g. dr. Budisavljević je dal delegatom svobodnih strokovnih organizacij pozitivne odgovore. Glede volitev v delavske zbornice in ostale delavske ustanove je obljubil, da se bo z vsilo silo zavzel za izvajanje zakonitih pravic delavstva v duhu demokratizacije.

Strokovne organizacije k položaju

Navodila članstvu.

Predsedstvo Strokovne komisije za Slovenijo kot oblastni odbor URSS-a se je posvetovalo o številnih predlogih glede zadržanja strokovnih organizacij v sedanjem položaju in sklenilo:

1. Na vprašanje glede sodelovanja v raznih socialnih ustanovah smatra predsedstvo, da je svobodnim strokovnim organizacijam šele takrat mogoče sodelovati, ko bo v teh ustanovah upostavljeno legalno stanje v smislu določb zakona o zaščiti delavcev in drugih socialno političnih zakonov.

2. Zavedajoč se, da je uspešno delo za zaščito moralnih in materialnih interesov delavstva mogoče le ob popolni svobodi tiska in svobodi zborovanja in združevanja, bo članstvo svobodnih

delavskih organizacij podprlo z vsemi svojimi silami pokrete, ki bodo v to smer uravnali svoja prizadevanja.

3. Glede notranje ureditve države s posebnim ozirom na Dravsko banovino smatrajo svobodne strokovne organizacije, da morejo njihovi člani sodelovati le v takih političnih gibanjih, ki bodo zahtevala tako samoupravo, oziroma avtonomijo Slovenije, ki bo krepila socialne in gospodarske interese prebivalstva.

Priključene strokovne organizacije in njihove podružnice naj podpro te zahteve po direktivah, ki jih sprejmejo od izvršnega odbora Strokovne komisije.

Predsedstvo
Strokovne komisije za Slovenijo.

Prva seja nove vlade

Prvo sejo nove vlade je vodil dr. Maček. Prvo sejo nove vlade je vodil dr. Maček, ker je predsednik vlade Dragiša Cvetković obolel.

Razpušteni imenovani občinski odbori na Hrvaškem

Na Hrvaškem so bili razpuščeni vsi imenovani občinski odbori, tudi v mestih, in postavljeni komisariji, ki bodo vodili posle do volitev.

Komunistično stranko hočejo prepovedati v Franciji

Francoska vlada ima vojna pooblastila in hoče prepovedati komunistično stranko. Na podlagi teh pooblastil se bavi z namero, da razpusti komunistično stranko.

S. Leon Blum je vlado odločno posvaril proti takemu ukrepu, češ da to nasprotuje tradiciji Francije, ki je politično zrela država.

Izpraznitev Londona in Pariza se nadaljuje pospešeno. Pariz je zapustilo že nad 100.000 otrok. Iz Londona bo odšlo 650.000 otrok in 50.000 mater.

Nemški radio poziva ladje na odprtju morju

in jim daje navodila, da se izogibajo pristaniščem držav, ki so v nasprotju z Nemčijo.

Letalski napad na Krakovo

Prvi večji letalski napad so podvzeli Nemci na Krakovo.

Sporazum med Rumunijo in Madžarsko

Madžarska je predložila Rumuniji sklenitev pakta o nenapadanju.

Med Madžarsko in Rumunijo je prišlo nenadoma do preokreta. Madžarska vlada je v svetstvi si velike nevarnost, ki ji preti na njenih mejah, predlagala Rumuniji sklenitev pakta o nenapadanju s pripombo, da bo enak predlog stavila tudi Jugoslaviji. Rumunska vlada je izjavila madžarski vladi, da ne gradi svojih utrd na madžarski meji radi Madžarske. Madžarska vlada pa je istotako izjavila rumunski vladi, da ni vpoklicala rezervistov, ker bi nameravala kak napad na Rumunijo, ampak iz čisto drugih ozirov, oziroma iz istih kakor Rumuni.

Švicarski socialisti proti paktu med Nemčijo in Rusijo

Švicarski socialisti so izdali oklic, v katerem pravijo, da je Rusija s sklenitvijo pakta z Nemčijo izdala interese delavskega razreda v zahodni Evropi.

Švicarski socialisti te taktike ne morejo razumeti in so ji nasprotni.

Dama in pa svetu

Leto volitev — leto zdravega prepoda?

Sporazum Srbov in Hrvatov prinaša normalizacijo notranjih političnih razmer. To dokazuje temeljni sporazum in izjave politikov. Zlasti pa kaže na potrebo normalizacije splošna ljudska zadovoljnost z rešitvijo tega perečega vprašanja. Če kdo ni zadovoljen, so to posamezniki in klike, narod si je pa naravnost želel, da popusti napetost in izredne razmere. Nova vlada ima nalogo realizirati določbe in načela sporazuma. Izvesti mora in revidirati zakonodajo. Odpraviti ovire razvoja in udeleževanja svobodnih državljanov. Izvesti volitve v senat, narodno skupščino, občine in vse samouprave. V kakšnem redu se bodo te stvari izvedle, ker so deloma v zvezi z reformo političnih uprav, ni mogoče točno reči danes. Vsekakor se pa nahajamo pred važnimi odločitvami, pri katerih bo sodeloval ves narod in tudi delavski razred.

»Hrvaški dnevnik« na naslov »Slovenca«. »Slovenec« je objavil članek o sporazumu, v katerem pravi, da je sporazum v veliki meri zasluha slovenskega dela JRZ in da se je dr. Korošec boril za to polnih 20 let. »Hrvaški dnevnik« odgovarja na te trditve »Slovenca« tako-le: »Slovenec« piše, da se je dr. Korošec boril za to vseh 20 let. To bi torej značilo, da

se je boril tudi takrat, ko je vstopil kot minister za notranje zadeve v šestojanuarsko vlado in potem, ko je vstopil v vlado dr. Stojadinovića. — Kar se nas Hrvatov tiče, želimo bratom Slovencem vso srečo, toda resnici na ljubo moramo priznati, da nas njihova politična organizacija ni podpirala v boju za uresničenje naših zahtev in da bi bil ta naš boj gotovo mnogo preje privedel do zmage tako hrvaške, kot tudi slovenske stvari, ako bi bila ta najjačja slovenska politična organizacija šla z nami. Rojstvo banovine Hrvaške ni delo slovenskih političnih faktorjev, ampak rezultat dolgotrajne in mučeniške borbe hrvaškega naroda in premissljene politike predsednika dr. Mačka.

Občina Štrigova bi rada pripadala Hrvaški banovini. Slovenija bo nekaj svojega ozemlja morda odstopila banovini Hrvaški. Predvsem je to občina Štrigova v ljutomerskem srezu. Ta občina je vedno pripadala k Medmurju, pred nekaj leti pa so jo pripojili ljutomerskemu srezu. Prebivalci hočejo sedaj nazaj na Hrvaško in gotovo je, da jih bomo Slovenci tudi morali.

Stavka mizarovskih pomočnikov je pričela v Vukovaru. Pomočniki zahtevajo večje mezde, delodajalci se branijo ugoditi tem zahtevam.

Stavka pekov v Dubrovniku, ki je trajala 20 dni, je končana.

Nemčija hoče na vsak način del Poljske države

Hitler je stavil kot zadnje zahteve takojšnjo zasedbo Gdanska, nato pa plebiscit v koridorju in Poljski Šleziji

Nemška vlada je dne 31. avgusta zvečer ob 9. uri po radiju objavila svoje zahteve glede Gdanska in ostalega ozemlja Poljske države, ki ga smatra za sporno posest.

V objavi pravi:

Potek pogajanj

Angleška vlada je dne 28. avgusta predlagala nemški vladi direktna pogajanja s Poljsko. Nemška vlada je na ta pogajanja pristala in izjavila, da čaka poljskega pooblaščenca do 30. avgusta zvečer.

Poljska pa ni poslala pooblaščenca, ampak je odredila splošno mobilizacijo.

Nemška vlada je dostavila osnovo za pogajanja angleški vladi že pred 28. avgustom. Ker do 30. avgusta ni bilo pooblaščenca poljske vlade v Berlin, je zahtevala nemška vlada, da se naj naknadno imenuje poljski pooblaščenec. Ker ta tudi sedaj ni prišel, se je nemška vlada odločila, da objavi svoje zahteve:

Po vojni krivično začrtana meja se mora popraviti, tako iz narodnostnih, kot tudi iz prometnih ozirov. Manjšine, ki bi še ostale na tej ali drugi strani meje pa naj bi imele zajamčene svoje pravice.

Takoj se mora vrniti Nemčiji Gdansk. O pripadnosti koridorja (poti Poljske

do morja) odloči glasovanje. Glasovalno pravico imajo vsi Nemci, ki so bili 1. januarja nastanjeni na tem ozemlju. Ozemlje bi prišlo za eno leto pod nadzorstvo mednarodne komisije, v kateri bi bili zastopniki Italije, Rusije, Francije in Anglije. Pristanišče Gdynja bi ostalo Poljski in bi se meja med Nemčijo in tem pristaniščem določila naknadno med Nemčijo in Poljsko.

Do izvedbe plebiscita bi imela Nemčija pravico uporabljati vse v naprej določene ceste in železniške zveze v plebiscitnem ozemlju.

V slučaju, ako bi pripadel koridor Nemčiji, bi imela Poljska prosto zvezo preko koridorja do Gdynije. Obratno pa tudi Nemčija, ako bi koridor po glasovanju pripadel Poljski. Ako bi pripadel koridor Nemčiji, je Nemčija pripravljena pristati na izmenjavo prebivalstva. Luki Gdynija in Gdansk bi bili vojaško neutrjeni.

Nemčija in Poljska se obvezeta druga drugi poravnati škodo, ki so jo utrpeli manjšine na spornem ozemlju po 1. 1918. Obe državi bi se obvezali, da bosta pustili narodnim manjšinam svobodo nacionalnega udeleževanja na ozemlju, ki bo pripadlo bodisi Poljski, bodisi Nemčiji in da obveznikov manjšine nobena izmed obeh držav ne bo klicala v vojaško službo.

Zane Grey:

Mož iz gozda

Snake se je dvignil in stopil k vratom ter poslušal.

Zunaj je stokal veter v krčevitih zagonih in posamezne kaplje dežja so udarjale ob kladaro.

»Uah!« je vzkliknil Snake in se oddahnil.

Potem je za hip sledil molk; kratko na to pa je začul Dale hitro hojo na skalnati poti pred kolibo. Možje spodaj pod njim so nemirno stopicali sem in tja, toda vsi so molčali. Ogenj je veselo prasketal. Snake Anson se je umaknil od vrat, njegova drža in izraz sta razodevala dvom in previdnost.

Dirjajoči konj se je nekje zunaj ustavil.

»Hola tu notri!«, je vzkliknil nek glas iz teme.

»Halo sam!«, je odvrnil Anson.

»Ali ste Vi to, Snake?«, je naglo sledilo vprašanje.

»Skoro gotovo«, je odvrnil Anson in se postavil tako, da ga je bilo opaziti v svitu ognja.

Prislec je koračil čez prag. Bil je visoke postave, na sebi je imel dežni plašč, ki se je svetlikal v svitu ognja. Njegov globoko na čelo potisnjeni sombrero mu je docela zasenčil obraz, da bi bil zgornji del njegovega obraza prav tako lahko maskiran. Imel je črne navzdol viseče brke in brado kot iz kamna izklesano. Izgledalo je, da v sleherni njegovi kretnji preži neka speča moč, zrela in mogočna.

»Halo, Snake! Halo Wilson! Stare posle sem opustil. Poklical sem Vas bil radi — radi neke druge male stvari . . . prav posebno tajne —«

Pri tem je napravil kretnjo, ki je razodevala, da

3 naj Snakejevi ljudje zapuste kolibo.

»Uah!« je zinil Anson neodločno. Potem pa se je nenadoma obrnil. »Može, ti in Shady in Burt, pojdite ven in počakajte zunaj. Izgleda, da to ni posel, katerega sem se bil nadejal . . . med tem pa lahko osedlate konje.«

Vsi trije banditi so odstorkljali drug za drugim ven, mimogrede pa so se radovedno ozirali v tujca, ki se je postavil v senco.

»Torej kaj je Beasley«, je vprašal Anson potihoma. »Kaj nameravate? Jim pozna moje zadeve.«

Potem je stopil Beasley naprej k ognju in stegnil svoje roke nad žerjavico.

»Nima ničesar opraviti z ovcami.«

»Ho, sem si bil takoj mislil«, je pritrdil oni.

»Toda čujte — naj si že nameravate karkoli, meni se ne dopade način, da me pustite tu čakati in se okoli loviti. Skoro ves dan smo čepeli na Big Springu. Potem je prijahal Mehikanec in nas poslal semkaj. Neskončno daleč smo od taborišča in razen tega nimamo niti jedil, niti odej s seboj.«

»Ne bom Vas dolgo zadrževal«, je rekel Beasley.

»Toda niti tega mi ne smete zameriti — ako Vam rečem, da se ta zadeva tiče Al Auchinclosa —, moža, ki Vas je napravil za bandita!«

Anson se je nenadoma zdrznil in zdelo se je, da se je njegovo telo sunkoma pognalo naprej. Tudi Wilson se je poželjivo zroč nagnil naprej. Beasley je pogledal na vrata, — potem pa pričel šepetati:

»Stari Auchinclos je čisto na koncu, ne bo dolgo in se bo stegnil. Poslal je po neko mlado dekle — in njej hoče zapustiti vsa svoja posestva, ovce in inventar. Izgleda, da nima nikogar drugega na svetu . . . Sta-

je — in vse ovce in konje! Znano Vam je, da sva bila jaz in Al dolga leta družabnika pri ovčjereji. Prisegel je, da sem ga bil ogoljufal in me vržel na cesto. Jaz pa sem vsa ta leta prisegal pri hudicu, da me je opeharil, — da mi je dolžan ovce in gotovino. V Pini — in v vsej okolici — imam najmanj toliko prijateljev kot Auchinclos . . . in glejte, Snake —«

Prenehal je in globoko zasopel, njegove široke roke so trepetale nad plamenom. Anson se je nagnil naprej kot kača, ki se pripravlja na ugriz. Jim Wilson je napeto prisluhnil, ko je čul namigavanja o predstoječi zaroti in dolastilo se ga je razburjenje.

»Čujte«, je sopol Beasley. »Dekle bo šestnajstega prispelo v Magdaleno. To je jutri teden. Potem si bo najela poštni voz do Snowdropa, kjer jo bo pričakovalo par Auchinclosovih ljudi z vprego.«

»Uah!« je godrnjal Anson, ko je Beasley znova prenehal. »In kaj naj bi jaz?«

»Ona ne sme nikdar dospeti v Snowdrop.«

»Vi torej zahtevate, da naj bi napadel poštni voz — in dekle ugrabil?«

»Tako je.«

»Ho — in kaj potem?«

»Potem jo odvedete s seboj . . . Ona zgine. To je Vaša naloga. Jaz pa bom pritiskal na Auchinclosa s svojimi zahtevami — in mučil tega starega mladca — ter bom namestu, ko se bo stegnil, da se polastim njegovega imetja. Potem se dekle radi mene lahko vrne . . . Vi in Wilson bosta to stvar uredila. Ako boste morali pritegniti tudi ostalo tolpo, potem pazite, da dečki ne zvedo kako in zakaj gre. Ta stvar Vam bo prinesla masten delež. Seveda pod pogojem, da si boste po prejemu plačila izbrali nov delokrog.«

(Dalje prihodnjič.)

Govor samostojnega demokrata Save Kosanoviča na seji hrvatskega narodnega zastopstva. Na seji hrvatskega narodnega zastopstva v Zagrebu, ki je bila dne 29. avgusta, je govoril tudi predstavnik samostojnih demokratov Sava Kosanovič, obenem v imenu Srbov. Rekel je: »Verujemo, da je boj, ki ga vodite vi (dr. Maček), boj kmečke stranke, boj, ki bo omogočil srbsvitu to, kar je srbstvo zaslužilo in dal državi tisto, kar ona potrebuje... Iz Zagreba bo zavel nov duh, duh srbsko-hrvatske sloge. Hrvatstvo zasluži v zgodovini največje priznanje za svojo veličastno borbo. Na njemu, vaši strnjenoosti, organiziranosti, kmečki zavednosti in moralni sili se je zlomila reakcija, in v naši državi se brez težkega državnega udara ne more več zapreti sabornica in zavladati reakcija. Hrvaški sabor, ki bo tu zasedal, v katerem bodo sedeli pravi narodni predstavniki, tudi srbski poleg hrvatskih, bo zavetišče demokracije in svobode v Jugoslaviji. (Dr. Maček: Tako je! Naj poskusijo, ko bo tu zavladala demokracija in svoboda, naj poskusijo, da jo ukinejo v drugih krajih!) Srbstvo in hrvatstvo se moreta združiti v zgodovinskem boju za dobro in svobodo. Na tem potu ni sile, ki bi nas razdvojila.«

Angleška rudarska družba popušča. Rudarska stavka v Trepčah traja že nad štiri tedne. Družba je končno izpremenila svoje stališče in je pripravljena pogajati se o kolektivni pogodbi in mezdah. Posreduje v sporu rudarsko glavarstvo v Skoplju.

Tudi Bolgarija je poklicala dva letnika pod orožje. Po vsej državi so prepovedani shodi.

Stalinu in Hitlerju. Vodstvo francoske komunistične stranke je imelo sejo in poslalo brzoglavne pozdrave Stalinu in Hitlerju, kot priznanje za njune napore za ohranitev miru.

Predsednik angleške vlade Chamberlain je te dni povabil k sebi voditelje opozicije, s katerimi je dalje časa razgovarjal o mednarodnem položaju.

Po zasedbi Slovaške so pričeli tudi Madžari utrjevati svojo mejo ob Slovaški.

Rumunska pristanišča so zapustile vse nemške in italijanske tovorne ladje in odplule v ruska pristanišča.

Gandhi Poljakom. Gandhi je izrazil svoje simpatije Poljakom.

Sovjeti ustavili protinacistično propagando. Na svetovni razstavi v New Yorku so v sovjetskem paviljonu doslej predvajali protinacističen film. Po sklenitvi sovjetsko-nemškega pakta pa so prekinili z nadaljnjim predvajanjem tega filma.

Oblasti v Zedinjenih državah so izdale stroge ukrepe proti tuji propagandi. Zlasti bodo podvržene strogi kontroli tuje propagandne pisarne.

Država zasluži pri novih kovancih. Pri izdaji novih kovancev, če se računa delo, poraba materiala in večje število teh novcev, bo znašal dobiček države okoli 190 milijonov dinarjev.

Dalmacija se naglo prazni. Mednarodna kriza je težko prizadela našo Dalmacijo. Gostov je bilo letos še itak manj kot prejšnja leta. Čehov, ki so nekoč polnili naša obmorska kopalnišča sploh ni bilo. V večjem številu so sicer prišli Nemci, toda, ker imajo te vrste turisti le bičlo odmerjena sredstva na razpolago, so dohodki letovišč zelo padli. Sedaj je nastopila nova napetost. Vnočnici v Nemčiji so povzročili, da so nemški turisti na vrst na nos zapustili Dalmacijo, ki je v času najlepšega vremena ostala takorekoč prazna.

Za pristanišča se ne morelo odločiti. V Beogradu že več let grade veliko pristanišče na Savi. V ta namen so že porabili 37 milijonov dinarjev državnega denarja. Sedaj so se na premišljali in pravijo, da hočejo pristanišče na Donavi. Dela na Savi so bila ustavljena. Kako bodo opravičili izdatke 37 milijonov dinarjev je vprašanje.

Malaria v Beogradu. »Vreme« piše, da je v Beogradu leglo malarije. Močvirnatih krajev niso izsušili, delavstvo ni dobilo kinina, ves boj proti malariji pa je obstojal v zdravilnicah — obolelih. Zdravnik dr. Andrejevič predlaga, da se naj najino zboljša zdravstveno stanje v Beogradu. Hudo obtožuje »Vreme« svetlega šefa dr. Stojadinoviča.

Prepiri med sportniki. Jugoslovanski nogometni savez v Beogradu je svoj čas izključil vse hrvatske klube, ki so se priključili Hrvatski sportni slogi. Sedaj je JNS sklenil, da se »predajo pozabi« vse kršitve pravil, ki so jih zagrešile hrvatske nogometne organizacije oz. klubi. »Hrvatski dnevnik« se iz tega odloka norčuje in pravi, da je »splošna amnestija« in delitev neke vrste »milosti« docela odveč. Sedanje stanje v okviru hrvatskega sporta, je treba smatrati kot gotovo dejstvo, ki se ne da več spremeniti.

Rudnik pirita v Sloveniji. V Ljubljani se je ustanovila delniška družba »Pirit«, katere glavni deležnik je celjski Westen. Rudnik se otvori v bližini Litije, ki je prvi te vrste v Sloveniji.

Od dohodkov razredne loterije je prejelo doslej kmetijsko ministrstvo 600 milijonov dinarjev.

Dovoljenje za tombole bodo dobila hrvaška društva sedaj kar v Zagrebu. Tombole je doslej dovoljevalo kmetijsko ministrstvo. Poedina društva vedo kako težko je bilo izposlovati tako dovoljenje. Razen tega je bilo število tombojskih kart omejeno na največ 50.000.

75-letnica mednarodne organizacije Rdečega križa. Pred 75. leti je bil v Ženevi sklenjen

...dokler ni videla poleg nje Radion bele obleke!

Bila je iznenadena ko je videla razliko v belini pa se vpraša: kako pere soseda perilo, da je tako čudovito belo. Čisto preprosto - pere ga z Radionom! Kar se z drgnenjem in mencanjem ne da doseči, to napravi Radion s kisikom, ki se razvija pri kuhanju v raztopini Radiona ter skupaj s peno mila struji skozi perilo in odpravi vso nesnago. Perilo se varuje, postane skoz in skoz čisto, neprekosljivo belo - Radion belo.

Schicht^{ov}

RADION

Ni čistejše beline od Radion beline

mednarodni dogovor o pomoči ranjenecem v primeru vojne. Ta dogovor tudi določa, da se ne sme obstreljevati obvezovalšč, bolnic in sploh poslopj, ki imajo razobešen ali pa na strehi naslikan znak Rdečega križa. Humanisti pred 75. leti seveda niso mogli slutiti, da se bo v 20. stoletju podivjanost tako zelo razpasla, da ljudje niti tega znaka ne bodo več spoštovali. Že med svetovno vojno smo doživeli, da so večkrat nalašč merili s topovi na tiste točke, kjer je bila izvešena zastava z Rdečim križem. V vojnah po svetovni vojni, je pa to postalo že takorekoč običaj, da se obstrekuje rdeči križ, v opravičilo se pa navaja, da je sovražnik »zlorabil« to znamenje.

Angleži se zalagajo z življenjskimi potrebščinami. Argentinija je prodala 500.000 ton pšenice in 1000 ton mesa Angliji, kar znova potrjuje, da se Anglija resno pripravlja na dolgotrajno vojno.

Železniški promet v Franciji. Vojaška oblast

je prevzela v Franciji kontrolo nad železniškim prometom, vendar ostane osebni promet neizpremenjen, pač pa imajo vojaški transporti prednost.

Iz Londona odvažajo dragocenosti. Angleško glavno mesto London se polagoma prazni. Dan za dnem odvažajo po železnici in tovornih avtomobilih razne dragocenosti na varne kraje. Pridno pa odvažajo tudi odvisno zemljo, ki so jo izkopalji pri gradnji zaklonišč.

20.000 novih kmečkih posestev na površini 500.000 hektarjev nameravajo ustvariti na Siciliji. Mussolini je 20. julija proglasil ta načrt, ki ga hočejo uresničiti v desetih letih. Vlada je odobrila v ta namen 1 milijardo lir kredita.

Noben delavec ne sme dobiti večjega dopusta, kot pa je v delovnem redu, tako je odločil državni nadzornik za delo v okraju Mitteltelebe v Nemčiji, ker zvišanje dopusta pomeni spremembo delovnih pogojev v smislu sploš-

nih navodil o nadzorstvu nad delovnimi pogoji v podjetjih. Take spremembe pa so nedopustne. Iz istih razlogov je prepovedano v Nemčiji zahtevati nadtarifne mezde, kazniv je tisti, ki jih zahteva in podjetnik, ako na nje pristane.

V Berlinu nimajo bencina. V Berlinu je moralo prenehati z voznjami 5000 taksijev, ker nimajo bencina. Bencin rezervira očitno država za slučaj vojne.

Književnost

»Narodni prace« prinaša pod naslovom »Slovensko počaščenje češke kulture« obširno poročilo o češki številki mariborske revije »Obzorij« z popolno vsebino člankov. Poročevalec opozarja, da je po lanski češki številki »Ljubljanskega zvona« ta izdaja »Obzorij« nov dokaz o plodnem sodelovanju slovenskega in če-

Iz naših krajev

KRANJ

Kaj je z oddajo stanovanj v novi zgradbi Pokojninskega zavoda? Dela nove zgradbe Pokojninskega zavoda gredo h kraju, kar na drugi strani povzroča vedno večje povpraševanje po stanovanjih. Žal pa interesi zastojni povprašujejo po stanovanjih, ker baje še v Ljubljani ni nikogar, ki bi bil kompetenten glede oddaje stanovanj. Tako namreč vedo povedati interesi sami. Pred kratkim je uprava Pokojninskega zavoda v časopisju razglasila, da glede oddaje stanovanj v Kranju ni nihče pooblaščen in da se bodo stanovanja oddajala v Ljubljani. Interesenti se pa tudi v Ljubljani vozijo zastojni. Kaj misli uprava Pokojninskega zavoda glede oddaje stanovanj, je uganka, ki jo je treba javnosti pojasniti. Upamo, da ne misli na kakšno licitacijo z namenom: kdo da več, ker svoječasno se je trdilo, da se zgradba gradi z namenom, da se stanovanja pociene. Kakor pa vemo, se v najlepšem stanovanju že montira telefon, kar pomeni, da je to stanovanje že oddano.

70. letnico rojstva je te dni praznoval s. Tominec Ivan, železničar v pok. iz Stražišča. Vedno se je udeleževal v delavskem pokretu, predvsem med železničarji na Jesenicah. Tudi je ves čas od izhajanja »Delavske Politike« njen naročnik; še prej pa je bil naročnik socialističnih listov, ki so izhajali pred »Delavsko Politiko«. Udeleževal se je tudi v združenstvu in sodeloval v odborih. Želimo mu, da bi še dolgo ostal čvrst in mlad pri delu za uresničenie idealov, ki jim je posvetil svoje življenje!

Gradnja novega poštnega poslopja. Banska uprava je razpisala oddajo gradbenih del za gradnjo novega poštnega poslopja. Proračun znaša 1,54 milijona dinarjev. Licitacija bo 18. septembra. — Nadalje je razpisana licitacija za gradnjo preskuševališča državnega mlekarškega zavoda, čigar stroški so proračunani na 232.000 dinarjev.

LAŠKO

Na naslov občinske uprave. Ze večkrat je bilo govora v dnevnem časopisju radi neokusnega smetišča v kostanovem drevoredu pri gostilni Majcen, toda brez uspeha. Baš pod tem drevoredom, kjer se v neznošem smradu razkrajava navlaka, se hodijo domačini in tuji kopati v Savinjo. Semkaj vozijo nekateri občani steklovino, ki je kopalcem še posebno nevarna. Mimo vodi tudi sprehajalna letoviška pot, radi česar to smetišče nikakor ne dela časti našemu tujskemu mestu. Še enkrat ponovno prosimo sresko načelstvo, da se ta navlaka odstrani in izvozi na »Lavvo«, ki jo je določila občinska uprava pod županom g. Tropom za odlaganje smeti iz našega letoviškega mesta.

Kako bo z našim asfaltom drugo leto? Podžupan D. izjavlja, da se drugo leto ne bo več vršilo krpjenje naših asfaltnih ulic, ampak bo občinska uprava izvedla novo asfaltiranje. Mi se s tem docela strinjamo, opozoriti pa hočemo le na neko priložnost, ki bi jo morala sedanja občinska uprava ob novem asfaltiranju izkoristiti. Pri prvem asfaltiranju ni imela občinska uprava dovolj sredstev, da bi dovršila tlakovanje Rimpljanske ulice do pokopališča, kar je radi številnih pogrebnih sprevodov v Laškem nujno potrebno. Prav tako bi bilo potrebno podaljšati tlak do železnih zapornic pri vili g. Podreberska. Sporedno s temi deli bi bila rešena novih tlakovanj minimalna, mesto pa bi dobilo s tem zaokroženo estetsko celoto. Nekateri občani izražajo željo, da bi se tlakovala oba prostora pred ljudskima šolama in prostor pred občinskim poslopjem. V kolikor imamo prav, naj presodi naša javnost sama.

JESENICE

Običajne ordinacije za družinske člane od 2.—4. ure popoldne za čas ko je g. dr. Keržan Bartol odsoten, t. j. od 26. avgusta do včrtega 17. septembra t. l. odpadejo. V tem času bo g. dr. Keržana nadomestoval g. dr. Čeh Milan, in sicer vsak dan od 8.—10. ure popoldne, in v zelo nujnih primerih od pol 5. do 6. ure popoldne.

Nedeljsko zdravniško službo v septembru za vse družinske člane in zavarovane člane bratovske skladnice vrše: 3., 8. in 17. septembra dr. Čeh Milan, 6. in 10. septembra dr. Hafner Jože, 24. septembra dr. Keržan Bartol.

Kigo Radio predvaja v soboto in nedeljo ob pol 9. uri zvečer (v nedeljo tudi ob 3. uri pop.) velikim »VELIKE NOROSTI«. V glavni vlogi Paula Wessely in R. Forster. Med dodatki tudi Paramountov zvočni tednik. — Sledi za kr. rojstni dan »PIKOVA DAMA«.

MEŽICA

Delavsko kulturno društvo »Vzajemnost« bo v drugi polovici septembra t. l. za otvoritveno predstavo letošnje sezone uprizorila Mežotovo dramo »Mati« na svojem odru v dvorani gosp. Toffa v Mežici. Nadalje bo privedla vsakoletno vinski trgatve 1. oktobra v isti dvorani in se najljubneje priporoča za obisk teh prirediteljev. Družnost! — Odbor.

PTUJ

Državna meščanska šola v Ptuj. Vpisovanje bo 1., 2. in 3. septembra, vsak dan od 8. do 12. ure. V I. razred se lahko vpšejo učenci iz ptujskega sodnega okraja, ki so z uspešnim uspehom dovršili 4. razred ljudske šole in niso prekoračili 14. leta. Za vpis v I. razred mora predložiti spričevalo o dovršenem 4. razredu ljudske šole, rojstni list, prijavo, kolekovano z 10 din in potrdilo o višini vplačanih davkov. Za vpis po 5. septembru je treba vložiti posebno prošnjo na upravitelstvo šole. Popravni izpiti bodo 4. in 5. septembra. Prošnje za popravne izpite vložite do 28. avgusta pri upravitelju. Ostala navodila v letnem poročilu in na šolski oglasni deski.

LJUBLJANA

Komunalna socialna politika

Letos je razmeroma dobra letina. Sadja je več kot preveč. In vendar ga po mestih in industrijskih krajih konzumenti jako drago plačujejo. Kmetje morajo prodajati kilogram češpelj po 12 do 20 par. In kakšna je cena na trgu? V Ljubljani plačujemo za vsak kilogram 25 para trošarine, tako da znaša trošarina več kakor blago.

Socialisti in vsi socialni ljudje bi morali dobro letino izrabiti v prid prebivalstva. Predvsem bi se morale brigati za to občine, ker je sadje najbolj zdrava hrana. Občine in industrijski centri bi se morali pobrigati ob dobri

letini, da preskrbe sadje konzumentom po ugodnih cenah in v zadostni množini. Ni pa to še dovolj. Poskrbeti bi morale tudi, da se sadje konzervira ali suši za daljšo dobo. Zakaj, naravnost brezvestno je, da se pušča sadje, ker ga producenti ne morejo spraviti v promet, zginiti, pokrmiti živini ali celo pokuhati v velikih množinah v alkoholno pijačo.

Skraini čas je, da bi mesta in industrijski centri pričeli polagati na ceno prehrano svojih prebivalcev vsaj nekoliko pažnje.

MARIBOR

Sestanek zaupnikov

socialističnega gibanja se bo vršil v nedeljo, dne 3. septembra t. l. s pričetkom ob 9. uri v Gambrinovi dvorani. Zaupniki, ki bi vabila pravočasno ne prejeli, naj se zgledajo v uradništvo našega lista, kjer bodo dobili tozadevno vabilo. — Sklicatelji.

Zborovanje živilskih delavcev. Zveza živilskih delavcev podružnica Maribor sklicuje za v nedeljo, dne 3. septembra t. l. s pričetkom ob pol 10. uri dopoldne v gostilni »Pri zlatem konju« zborovanje vseh živilskih delavcev iz Maribora in okolice. Pridite vsi in točno!

Dimnikarski mojstri uživajo v našem mestu privilegije, ki jih niso deležni obrtniki nobene druge stroke. Odkar je bilo v našem mestu izvršeno rajoniranje za dimnikarske mojstre, so si rekateri pričeli lastiti pravice, ki presegajo že vse meje. Ometanje dimnikov si odredijo sami, zlasti pogosto pa prihajajo ometati štedilnike; vsako četrletje potem predložijo račune, ki so čisto precej visoki. V nekem predmestju je dimnikarski mojster odredil, da se izžge dimnik. Obvestil je sicer policijo in požarno brigado, ni pa smatral za potrebno, da bi o tem obvestil tudi hišnega lastnika, kateremu pa seveda naknadno ni pozabil predložiti računa. Ker se tik dimnika nahaja vodovod in je bila menda odkrta opeka v steni, je vsled vročine v dimniku počila vodovodna cev, radi česar so nastali za hišnega lastnika precejšnji izdatki za popravilo. Ko je zahteval dimnikarski mojster plačilo računa za izžiganje dimnika, se je hišni lastnik pritožil, da mu ni bilo javljeno, da bodo izkurili dimnik. Mojster mu je odgovoril, da je za odreditve tega dela poklican samo on in ne gre to nikomur drugemu nič mar. Ker je bilo lastniku znano, da je dimnik pokvarjen, bi se bilo dalo pravočasno zaščiti vodovodno cev, bodisi na ta način, da bi bil lastnik pustil obzidati dimnik, ali pa, da bi bil pustil, v času ko so dimnik izžigali, teči vodo, bi bili hišnemu lastniku s tem prihranjeni nepotrebni stroški za popravilo vodovoda. Tako pa se škoda ni moglo preprečiti. Prizadeti hišni lastnik je seveda opravičeno odklonil plačilo računa. Radi tega je sedaj dimnikarski mojster ves ogorčen, ker si pač lasti pravice, ki mu sicer ne pristojajo. Pripominjamo tudi, da je pavšal za ometanje dimnikov pri nas izredno visok.

Radji vedno hujših zamud vlakov iz Nemčije se vsi potniki upravičeno pritožujejo. Najbolje bi bilo, da bi naši vlaki ne čakali več na prihodu vlakov iz Nemčije, da bi naši vlaki naj bi odhajali točno po voznom redu, ne da bi čakali prihoda vlakov iz Nemčije.

Lepo po vrstnem redu. Zадnje dneve so se Nemci, ki so bili na letovanju v Jugoslaviji, v trumah vračali domov. Nemška železniška uprava pa ni dala na razpolago dovolj železnih voz za prevoz preko meje. Posledica je bila, da so morali nekateri ostati do drugega dne v Mariboru. Nemški oblastni organi pravijo, da imajo prvenstveno pravico do prevoza vsi vpoklicanci, potem člani nacistične stranke, ostali pa potem.

Še vedno telefonska mizerija. Pred dvema mesecema so položili kable po mestu in tedaj je bilo rečeno, da bo telefonska mizerija dokončno odpravljena. Kakor pa čujemo od različnih telefonskih naročnikov, se v tem oziru ni dosti spremenilo. Na spodnjem delu Aleksandrove ceste n. pr. sta še vedno po dva telefonska naročnika oboesena na en vod.

Ako naj bo res, da je telefonska mizerija odpravljena s položitvijo kablov, potem bi bilo predvsem treba rešiti take nemogoče slučaje.

250 tovrstnih važenov sadja in raznega drugega blaga se nahaja na mariborskem kolo-dvoru, ker se železniški promet z Nemčijo vrši v silno skrčenem obsegu.

Vpisovanje dece v mestna dnevna zavetišča. Tiskovine za prošnje v svrhu sprejema dece v mestna dnevna zavetišča se dobe pri mestnem socialno političnem uradu na Rotovškem trgu, pri upravi mestnega mladinskega doma v Koroščevi ulici ali pri upravi mestnega dnevnega zavetišča v V. okraju, Magdalenska ulica. Izpolnjene prošnje, potrijepe od šolskega upravitelstva in mladinskega predstojnika iz okraja bivališča, naj prinese starši osebno upravi zavoda in sicer: iz okrajev na levem bregu Drave v mestni mladinski dom, iz V. okraja pa v mestno dnevno zavetišče v Magdalenski ulici. Deca, ki bo sprejeta, bo pravočasno obveščena po upravitelstvu šole, ki jo obiskuje. Sprejeta deca pride v zavod 16. septembra po pouku.

Na 480 din denarne kazni ali 7 dni zapora gojnjak za dobo dveh let je bil obsojen merski mojster R. S., ker se je preveč razburil, ko je zagledal rubežnega organa, ki ga je prišel obiskat.

Radji neprevidezni obsojen trgovski pomočnik. Pred sodiščem je bil obsojen trgovski po-

močnik Schmidinger na 300 din globe, ker se je s svečo približal sodu gorilnega spirita, vsled česar je nastal požar, ki so ga pa gasilci še pravočasno zadušili. Ta sodba naj bo v pouk trgovskim pomočnikom, ki naj zahtevajo od svojih delodajalcev, da v temne kote svojih skladišč napeljejo elektriko, zlasti tam, kjer se točijo iz raznih sodov gorljive tekočine. Prav za prav bi moral v takim slučaju odgovarjati gospodar, ker ni dal napeljati elektrike.

Umril je dne 1. septembra ob 9. uri dop. s. Tschurtschenthaler Anton, želez. starovpokoje-nec. Pogreb bo v nedeljo ob 3. uri pop. na mestnem pokopališču. Vrlega sodruža bomo ohranili v trajnem spominu! Žalujočim naše sožalje!

Premestitev carinskih uradnikov. Nad 20 carinskih uradnikov, ki so že dolgo let služili v Mariboru, je bilo v zadnjem času premeščenih.

Narodno gledališče se z vso vnmemo pripravila na otvoritve nove sezone. Za otvoritveno predstavo pripravljajo Cankarjevega »Hlapca Jerneja«, ki ga že dolgo nismo videli v Mariboru.

Zdravniško dežurno službo za nujno pomoč članom OUZD in njihovim upravičenim svojcem vrši v nedeljo, dne 3. septembra 1939 zdravnik g. dr. Velker Hugon, Maribor, Pobrežka cesta št. 2.

CELJE

Delavstvu pravice! Dasi izgleda Celje na zunaj kot mirno letoviškarstvo mesto, je v resnici pravo industrijsko središče z velikim odstotkom delavstva. Velike važnosti je delavstvo kot kupec in konzument. Ne vemo, kako bi uspela trgovina in obrt, če bi jutri tega delavskega kadra zmanjkalo. Trgovec in obrtnik sta danes prepuščena, da je njima položaj v veliki meri odvisen od kupne moči delavstva. Po vsem tem bi človek mislil, da je delavstvo po svoji moči in številu tudi zastopano pri raznih javnih upravah in institucijah. Ali ni tako, niti v eni korporaciji ne sede predstav-niki delavstva, ki bi soodločevali in branili skupne interese delovnega ljudstva.

Ena prvih in glavnih zahtev pa je, da se izroče brezplačno takoj vse delavske ustanove pravih delavskim zastopnikom, ki naj takoj izvedejo volitve v te institucije, da pridejo končno veljavno v roke izvoljenim delavskim zastopnikom.

SK »Olimp« bo imel jutri v nedeljo, dne 3. septembra t. l. svoj 11. »Sportni dan«. Dopoldan bo po mestu prodaja spominskih znakov

Delavski pravni svetovalec

Zavarovanje vajenca (Trbovlje)

Vprašanje: Moj sin je bil pri meni za vajenca in ga nisem imel zavarovanega pri OUZD. Sedaj mi je OUZD naenkrat predpisal prispevke za nazaj. Ali sem dolžan sina zavarovati?

Odgovor: Pri OUZD morajo biti zavarovani vsi vajenci. Otroci, ki so pri očetu v službi ali tudi samo v uku, pa radi tega še niso izvzeti od zavarovanja.

Zdravniška pomoč železniškemu delavcu (Ptuj)

Vprašanje: Bil sem zaposlen pri sekciji za vzdrževanje proge, kjer sem zbolel in se javil bolnega pri zdravniku, ki me pa noče spoznati za bolnega. Zdravnik me sploh ni preiskal. Kaj naj ukrenem?

Odgovor: Ako ste res bolni, javite zadevo upravi bolniškega fonda in zahtevajte pregled po drugem zdravniku.

Ali ve'jajo minimalne mezde za železniške delavce? (Ptuj)

Za železniške delavce minimalne mezde ne veljajo, ker je njih službeno razmerje urejeno s posebnim pravilnikom.

Zastaran dolg (Hrastnik)

Vprašanje: V letu 1935 mi je nek lesni trgovec dobavil manjšo količino desk. Do letos ni terjal plačila, sedaj pa je naenkrat vložil proti meni opominsko tožbo. Ali ni terjatev že zastarana?

Odgovor: Ako niste v zadnjih treh letih dolga priznali ali plačali česa na račun, je terjatev zastarala. Na tem ne izpremeni ničesar dejstvo, da je tožitelj poslal svoječasno opomin, ki ga pa Vi niti niste prejeli. Zoper plačilno povelje morate vložiti v 14. dneh, odkar ste ga prejeli, upor in pri razpravi, ki bo razpisana, izrecno ugovarjati zastaranje.

Izselitev v Francijo (Rimske Toplice)

Vprašanje: Moj mož je že dalj časa v Franciji. Ker bi rada šla za njim tja, sem zaprosila

in cvetic. Popoidan pa lahkoatletsko tekmo-vanje in dve nogometni tekmii. V glavni tekmi nastopi kot gost HSK »Zagorac« iz Zagreba, ki je poznan in ljubljenec zagrebske športne publike. HSK »Zagorac« bo kot prvi hrvatski klub gostoval po sporazumu med športniki Slovenije in Hrvatske.

Delavci, delavke, bodite v vsakem slučaju zavedni in dosledni. Obiskujte samo tiste lokale in trgovine, ki imajo naročeno »Delavsko Politiko«. Komur ni za »Delavsko Politiko« naj ne bo tudi za vaš težko prislužen denar. Zahtevajte povsod svoj delavski list, to je »Delavsko Politiko«.

Gostilničar Belaj v Polulah je odpovedal sam »Delavsko Politiko«. To sporočamo tistim, ki so se za to odpoved zanimali. Vzrok odpovedi nam pa ni znan.

Delavci, ki imate veselje do godbe, pozor! Par mest pri fanfari še ni dvojno zasedenih. Vabimo vas, da se zglasite v večernih urah v društvenem prostoru »Vzajemnosti« radi informacij. Pridite, ker ima za jesen in zimo pripravljen zelo lep in številan program.

Duhovniki v Francovi Španiji

20 obsojenih na smrt in ustreljenih.

»Berner Tagwacht« od 26. junija 1939 poroča: »V baskiški pokrajini se nahaja v zaporih še vedno 66 katoliških duhovnikov. Trije od njih so obsojeni na smrt, 9 na dosmrtno ječo, 21 na ječo od 6 do 30 let, 9 pa se jih nahaja v koncentracijskih taboriščih. O usodi ostalih še ni odločeno. Vsega skupaj je bilo pod Francom doslej zaprtih 163 katoliških duhovnikov, 20 je bilo usmrčenih, 212 izgnanih, 29 deportiranih in 18 odstavljanih. Zbog tega ...»

Koliko se dobi za nemško marko? V švicarskih časopisih čitamo: Nekdo, ki je imel 100.000 nemških mark, je ponudil te marke v nakup neki banki. Banka mu je izračunala kurz, ki pa se je zdel lastniku nemških mark prenizek. Obrnil se je na časopise z vprašanjem ali ga mogoče banka hoče opehariti. Dobil je takle odgovor: »Po uradnem kurzu je 100.000 nemških mark 177.000 švicarskih frankov. Ako pa so marke takozvane registrske marke, potem je 100.000 mark vredno 95.000 švicarskih frankov. Za 100.000 mark v srebru dobi lastnik v Švici samo 57.000 frankov, za isto vsoto mark v papirju samo 50.000 frankov. Ako pa se gre za 100.000 Effekten-Spermark, se more lastnik nadejati, da bo dobil samo 16.000 frankov. Lahko pa je mogoče, da gre pri teh 100.000 markah za Vorzugs-Sperguthaben (prednostno dobroimetje pod zaporo), ali za Handels-Sperguthaben (trgovsko dobroimetje pod zaporo), ali za Auswandererguthaben (dobroimetje izseljencev) ali za staro Währungsguthaben (staro dobroimetje), ali za Sonderguthaben (posebno dobroimetje). V vsakem takim slučaju se računa vrednost marke drugače. Toda nikdar ne sega vrednost 100.000 nemških mark do višine »uradnega« tečaja v znesku 177.000 švicarskih frankov. To niso lahki računi za človeka, ki ni bančni strokovnjak.

Dragi ženski klobuki v Zagrebu. Ženski klobuki v Zagrebu stanejo din 300 do din 400, naprodaj so pa tudi taki, ki jim je cena din 1000. Zagrebske modistke trdijo, da njihovi izdelki nič ne zaostajajo za pariškimi.

za potni list in ga tudi dobila, vendar mi francoski konzulat ni hotel izstaviti vizuma. Ali je še veljaven potni list, ki mi je bil v juliju izstavljen za 1 leto. Kam naj se obrnem, da dobim vizum?

Odgovor: Francoski konzulat Vam najbrže ni hotel izdati vizuma zato, ker ste izjavili, da se hočete za stalno preseliti v Franciji. Vaš mož naj poskuša pri francoskih oblastih dobiti dovoljenje za Vašo vselitev. Sicer se pa obrnite ponovno na francoski konzulat in tam povprašajte pod kakimi pogoji bi Vam dali vizum. Kot sezonska delavka najbrže sedaj ne boste mogli dobiti več vizuma. Sicer se pa v tej zadevi obrnite na najbližjo Borzo dela. Potni list pa velja, dokler ne izteče, leto dni od dne, ko Vam je bil izstavljen.

LJUDSKA SAMOPOMOČ

v Mariboru, reg. pom. blagajna

znana domača zavarovalna ustanova v Dravski banovini, ki plodonosno deluje že od leta 1927 in je izplačala tekom obstoja nad 37 milijonov din na pogrebnih in doti.

Zavaruje za pogrebno zdrave osebe obeh spolov od 17. do 70. leta do največ din 10.000.— in

za otro mlaodetne od 1. do 16. do največ din 25.000.— plačljiva ob dovršenem 21. letu.

ZAHTEVAJTE BREZPLAČNO IN BREZOBVEZNO POJASNILA